

3.1.2019

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo

Viite: TEMin lausuntopyyntö TEM/635/03.01.01/2018

Ydinturvallisuusneuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ydinenergiain ja turvallisuus selvityslain 21 §:n muuttamisesta

Viitaten työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön TEM/635/03.01.01/2018, joka koskee hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi ydinenergiain ja turvallisuus selvityslain 21 §:n muuttamisesta, ydinturvallisuusneuvottelukunta (YTN) esittää seuraavan lausunnon.

Esityksen keskeisinä tavoitteina on muuttaa ydinenergiain ja turvallisuus selvityslakia ydin- ja säteilyturvallisuuden parantamiseksi ja lainsäädännön saattamiseksi perustuslain edellyttämälle tasolle. Lakiin ehdotetaan nostettavaksi lakia alemmalla tasolla säädettyjä turvajärjestelyjä koskevia säännöksiä, jotka perustuslain mukaan on annettava lailla. Lakiin ehdotetaan myös kokonaan uusia säännöksiä ydinenergian käytön turvallisuuden parantamiseksi.

Ydinturvallisuusneuvottelukunnan käsityksen mukaan ehdotetut muutokset ovat yleisesti ottaen perusteltuja ja tarpeellisia. Ydinturvallisuusneuvottelukunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota esityksen seuraaviin kohtiin.

Ydinenergiain pykälään 7i § ehdotetaan muutosta, joka liittyy turvallisuus selvityksen tekemiseen toimittajien ja alihankkijoiden henkilöstölle tilanteessa, jossa nämä pääsevät käsiksi turvallisuus selvityksissä tarkoitettuun tietoon. Turvallisuus selvityslain muuttamista koskevassa ehdotuksessa tämä tieto määritellään hyvin yleisesti ("saa tietoja ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä"). Neuvottelukunnan käsityksen mukaan tätä olisi syytä täsmentää ja rajoittaa.

Tietoa "ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä" saavat kaikki laitoksen turvallisuuden kannalta tärkeiden (turvallisuusluokiteltujen) järjestelmien, laitteiden ja rakenteiden suunnitteluun ja rakentamiseen osallistuvat laitostoimittajan ja alihankkijoiden henkilöt. Ydinvoimalaitosprojekteissa tällaisia henkilöitä työskentelee useita tuhansia; pitkäkestoisten hankkeiden edetessä henkilöstöä vaihtuu. Toimitukset voivat olla hyvin pitkiä. Turvallisuus selvityksen tekeminen ulkomaisille henkilöille voi olla käytännössä vaikeaa henkilöiden suuren lukumäärän ja projektin aikana odotettavissa olevan vaihtuvuuden takia sekä eri maiden erilaisten käytäntöjen takia.

Turvallisuusselvitykset tulisi voida kohdentaa riskitietoisesti. Lakiesityksen perusteluissa tulisi selventää, mitä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja missä tehtävissä toimivia henkilöitä turvallisuusselvitysvaatus koskisi.

Neuvottelukunnan käsityksen mukaan nykyisessä pykälässä 7i § esitetyt henkilöstön koulutusta ja asiantuntemusta koskevat vaatimukset tulisi säilyttää.

Neuvottelukunta on myös kiinnittänyt huomiota turvajärjestelyjen ehdotettuun määritelmään pykälässä 3 §. Määritelmässä on käytetty uutta termiä luvaton. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on annettu esimerkkejä luvattomasta toiminnasta, mutta itse luvattoman toiminnan määrittely puuttuu ehdotuksesta. Termin ydinturvallisuus sijasta määritelmässä tulisi käyttää termiä ydin- ja säteilyturvallisuus. Määritelmässä tulisi käyttää tai-sanaa ja-sanan sijasta lainvastaisen ja luvattoman toiminnan välillä.

Lasse Reiman

Neuvottelukunnan puheenjohtaja

Timo Vanttola

Neuvottelukunnan varapuheenjohtaja

Tiedoksi:

Ydinturvallisuusneuvottelukunnan jäsenet

STUK Kirjaamo